

DOI: 10.62229/rst/8.1/23

Florica Dimitrescu, *Din terminologia maladiei COVID-19 și a „anturajului” său: anul 2020*, București, 2022, Editura Academiei Române, 330 p., ISBN 9789732736371

Cartea Floricăi Dimitrescu continuă șirul cercetărilor autoarei în domeniul românei actuale, în care a urmărit dinamica și, în special, tendințele limbii. După elaborarea *Dicționarului de cuvinte recente*, ajuns la a treia ediție (1982, 1997, 2013), în care autoarea a înregistrat cele mai noi creații lexicale din limba română, lucrarea *Din terminologia maladiei COVID-19 și a „anturajului” său: anul 2020* este o noutate în domeniul lexicologiei. Autoarea reușește să demonstreze prin acest amplu studiu cum noua maladie – COVID-19 – a reușit să își creeze un întreg lexic propriu, care s-a răspândit cu rapiditate. Lexicul acestei boli este alcătuit atât din termeni noi, cât și din alții vechi, dar care au căpătat accepțiuni noi.

Lucrarea cuprinde trei capitole, precedate de niște *Gânduri de început* care prezintă principiile de lucru și structura cărții. Aici, autoarea precizează că cercetarea cuprinde doar terminologia din primul an de manifestare a bolii și menționează existența a cinci cuvinte capitale, cunoscute de întreaga omenire: *pandemie, coronavirus, COVID-19, SARS-CoV-2 și VUI-202012/01*. De asemenea, Florica Dimitrescu menționează că această carte a fost scrisă pe măsură ce boala înainta, fiind chiar „un jurnal” al noi pandemii.

Primul capitol, *Materialul lexical extras din presa românească în anul 2020 referitor la COVID-19 sau la anturajul acestuia*, cuprinde inventarul lexical, precum și două subcapitole în care sunt inventariate nume proprii de persoane și nume proprii geografice, strâns legate de fenomenul discutat. Lucrarea este scrisă într-un stil accesibil oamenilor obișnuiți, fără a avea nevoie de cunoștințe speciale de medicină pentru a o înțelege. Cele aproximativ 1200 de cuvinte înregistrate, prezentate în ordine alfabetică, reprezintă noutăți lexicale specifice pandemiei actuale (vezi *lockdown*), termeni din domeniul medicinei (vezi *biolaborator*) sau termeni din „anturajul” primelor două categorii (vezi *declarație pe propria răspundere*). Lemele sunt alcătuite din termenul, sintagma sau acronimul respectiv și citate extrase din presă în care apare respectivul cuvânt. Atunci când înțelesul cuvintelor nu poate fi dedus din exemplele date sau din cuvântul-titlu, se dă și o definiție succintă a sensului acestora. Foarte interesant este și faptul că pentru fiecare termen se precizează etimologia acestuia.

Capitolul următor, *Succint istoric al bolii COVID-19 și al antidoturilor acesteia*, surprinde momentele inițiale ale formării terminologiei maladiei COVID-19. Pentru a putea înțelege din punct de vedere semantic și lingvistic nomenclatura pandemiei, este necesară înțelegerea acestui fenomen din punct de vedere social-istoric. Astfel, autoarea trece în revistă epidemiile care au precedat actuala pandemie: ciuma, holera, gripa spaniolă, sifilisul, tuberculoza, SIDA,

gripa aviară, Ebola, COVID. Sunt prezentate apoi cele trei etape ale pandemiei în discuție, precum și cele două teorii despre apariția bolii COVID-19 (ambele având ca punct de plecare orașul Wuhan, din China). În continuare, Florica Dimitrescu alcătuiește istoricul pandemiei, folosind surse variate din presa scrisă, menționând și diversele teorii ale conspirației care au avut mare priză la oameni în perioada 2020-2021 (una dintre ele referindu-se la Bill Gates, care urmărea, prin vaccinare, introducerea de microcipuri sau nanoparticule în oameni). Capitolul se încheie cu un subcapitol în care se arată cum s-a constituit terminologia maladiei COVID-19. Autoarea constată că aproape fiecare zi a adus un termen nou sau a adăugat un sens nou unui cuvânt vechi. În ianuarie 2020 apar termeni precum *coronavirus*, *anticoronavirus*, *SARS*, *termoscaner*, *măsuri de izolare* etc. Luna februarie adaugă inventarului cuvinte precum *carantină*, *izolator*, *izoletă*, *COVID-19*, *infestat*, *rotavirus*, *autoizola*, *centru de carantină*, *mască de protecție* etc. Luna martie a dat cei mai mulți termeni (având în vedere că în această lună boala s-a instalat în masă la noi în țară): *vaccin*, *ambulanțier*, *comorbiditate*, *retesta*, *liliac*, *infestat*, *noul coronavirus*, *rezultat negativ*, *vindecat*, *carantină*, *pandemie*, *simptomatic*, *muncă de acasă*, *telemuncă*, *distanțare fizică*, *distanțare socială*, *ordonanță militară*, *școală online*, *persoană asimptomatică* etc.

Ultimul capitol, *Încercare de organizare a elementelor lexicale cuprinse în INVENTAR*, este mai mult decât o *încercare*. Este o detaliată clasificare a termenilor după diferite criterii: *formal* (în termeni independenți – *ambulanțier*, *antigen*, *antivaccinist*, *autoizola*, *carantinat*, *comorbiditate*, *coronavirus*, *diagnosticat*, *distanțare*, *pacient*, *pandemic*, *Pfizer*, *tabletă*, *termoscanare*, *testare*, *vaccin*, *virus*, *webinar* etc. –, *sintagme* – *agent patogen*, *aparat de ventilație*, *aparatură medicală*, *asistent de la UPU*, *atac cibernetice*, *autoizolare la domiciliu*, *echipament de protecție*, *expert OMS*, *față în față*, *pacient infectat* etc. – și *acronime* – *2019 CoV*, *ADN*, *ARN*, *ATI*, *DSP*, *SARS-CoV-2*, *SMURD* etc. –), *semantic* (în clasa terminologiei medicale – *ambulatoriu*, *carantina*, *dezinfectant*, *izolator*, *lockdown*, *zonă de risc*, *mască chirurgicală*, *izolare totală*, *test rapid*, *ARN*, *comorbiditate*, *anestezist*, *asistent de la UPU*, *vaccinare*, *perioadă de incubație*, *anticorp*, *ventilator*, *ATI*, *mall de sănătate* etc. – și în clasa domeniilor conexe medicinei – *antigen*, *atac informatic*, *piață neagră*, *cyber-bullying*, *educație față în față*, *învățământ hibrid*, *școală online*, *teleangajat*, *telemuncă*, *antifraudă*, *bicicli*, *cocoașă*, *declarație de urgență*, *autospecială*, *botniță*, *certificate de imunitate*, *declarație pe propria răspundere* etc.), *chronologic* (în lexic medical, de specialitate, recent – *anticarantină*, *antitermoscanare*, *UPU*, *ATI*, *antiviral*, *antivirus*, *aparat de ventilație* etc. – și elemente ale limbii comune, cunoscute de majoritatea vorbitorilor, deci mai vechi, dar care stau alături, în presa românească, de noua terminologie – *abandon școlar*, *afterschool*, *anesteziat*, *antigen*, *autospecială* etc. –), *etimologic* (în termeni proveniți din engleză –

*antiepidemic, burn-out, distanțiere, externalizare*¹, *telemuncă, termoscaner* etc. –, franceză – *ambulanțier, antigen, antiinflamator, infecționist* etc. – și, într-un număr foarte mic, din italiană, germană, ebraică, japoneză, quechua, rusă, dar și formațiuni românești – *antibotniță, antimască, antitermoscanare, calamitat, carantină, carantinare, medic-erou, teleangajat, vaccinist* etc. –), *criteriul familiilor de cuvinte* sau *criteriul părților de vorbire*. Capitolul tratează, în sfârșit, sinonimia științifică a anului 2020 (sinonime simple și sinonime complexe: *antivirusist – negaționist, curățarea sângelui – filtrarea sângelui, mască FFP2 – mască N95, respectiv Anestezie Terapie Intensivă – terapie intensivă – ATI, carantină – izolare – lockdown, corona – coronavirus – noul coronavirus – covrig* etc.).

Lucrarea se încheie cu niște *Gânduri de sfârșit*, în care autoarea subliniază noutățile aduse de această cercetare, precum și trăsăturile terminologiei pandemiei de COVID-19. Cartea cuprinde și un foarte util *Indice de cuvinte și de nume*, care permite identificarea cu ușurință a cuvintelor care îl interesează în mod particular pe cititor.

Cartea Floricăi Dimitrescu prezintă rezultatele unei cercetări exhaustive a lexicului maladiei COVID-19 din primul an de la debutul acesteia. Experiența de o viață a autoarei în cercetarea aspectelor ce țin dinamica limbii actuale face din această nouă apariție editorială o lucrare de referință pentru studiul lexicului limbii române, fiind un punct de reper esențial pentru posibile cercetări viitoare ale terminologiei în discuție.

Florentin-Daniel Gheorghe
Universitatea din București
florentin_gheorghe92@yahoo.com

DOI: 10.62229/rst/8.1/24

SOBOLEV, ANDREY N. (ed.) *Between Separation and Symbiosis: Southeastern European Languages and Cultures in Contact*, Boston/Berlin, 2021, De Gruyter Mouton.

The volume edited by Andrey N. Sobolev, *Between Separation and Symbiosis: Southeastern European Languages and Cultures in Contact*, is a comprehensive examination of the linguistic and cultural interactions within the Balkans. This volume addresses the complexity of language contact phenomena in this area, challenging deterministic frameworks of the Balkan Sprachbund while offering nuanced

---

¹ Cuvintele în *-are* sunt adaptări prin echivalare sufixală: r. *externalizare*, engl. *outsourcing*, r. *inhalosedare*, engl. *inhalosedation*, r. *microcipare*, engl. *microchipping*, r. *nebulizare*, engl. *nebulization* etc.